

Ons: Un Sentimento

Por María Jesús Otero Acuña
(Presidenta AA. VV. Illa de Ons)

María Jesús Otero

Falar de Ons non é só falar desa porción de terra que protexe á Ría de Pontevedra, é falar dun lugar singular, dunha cultura característica, dun colectivo traballador, dunhas peculiaridades propias e únicas, . . . , dun sentimento.

Sempre me considereei unha privilegiada polo feito de pertencer á última xeración que alí naceu, non xustamente por se-la última xa que parecería desolador, senón por te-la experiencia e a sorte de vivir alí e coñecer, aínda que só fose durante os anos da miña infancia, o xeito de vida dos meus veciños. Pero, se eu podo ter ese fondo sentimento, canto máis grande será o daqueles veciños que naceron e pasaron toda a súa vida ou gran parte dela na Illa. Isto é algo que se transmite e se herda.

Cando chegaron os primeiros poboadores do último poboamento, alá polo ano 1800, fixérono co fin

de gañaren o pan durante un tempo, pero aquela terra insólita, descoidada e abandonada acolleunos e egaiolounos, dándolles a cambio un mar rendible, unha produtividade nas súas colleitas e un xeito de vida diferente ó de terra. É a partires de entón cando naceu, perdurando ata hoxe, un sentimento exclusivo que pasou de pais a fillos e fixo que en Ons se consolidara unha poboación que chegou a ter máis de cincocentos habitantes.

Nin sequera nos peores momentos, cando non

se sabía cal sería o futuro dos veciños trala morte do Sr. Riobó, ninguén pensou en deixa-la súa casa e abandonalo todo; máis ben pola contra, foi o intre de sentirse máis fortes confiando no que o "señorito" dicía: *"A Illa será para vós porque é vosa"*. Ese sentimento de pertenza que xa estaba desenrolando nos illeiros polo traballo, pola ilusión,...., e polo empeño que puxeron en elo, facíase máis patente de novo co apoio do Sr. Riobó, cando afirmaba *"A terra é de quen a traballa e vós fixestes fértiles unhas terras ermas"*. Ons deu moito ós veciños porque eles a trataron con agarimo.

Pasaron tempos difíciles para programarse un futuro incerto que afondou no orgullo e estimulou unha unión que os mantivo coma unha piña nos intres máis duros. Xa nos últimos anos aconteceron uns serie de cambios administrativos que non trouxeron cambios; pasaron militares, logo colonizadores, despois agricultores e xa por último medio ambientais, cada un dos cales representou un papel diferente en cada tempo. Chegaban impoñéndose coma se a Illa fose un grao de poder na súa carreira, sen decatarse que, para nós, era algo máis, era unha parte nosa que nos deixaron os nosos devanceiros e que deixaremos nós ós nosos fillos. Esta parte non lle pertence a ningún cargo estatal nin autonómico, nin se encadra en ningunha escala xerárquica. A Illa de Ons foi o medio de vida dos nosos ancestros, é o dos nosos pais e será o dos nosos fillos e netos.

Estes cambios administrativos que só foron meras apariencias no sentimento da pertenza illeira, non fixeron máis que consolidar esa forza interna, individual e á vez colectiva, para facer unha Comunidade unida e compacta. Delo hai unha historia que o confirma, pero sobre todo, hai un grupo humano que está disposto a deixar moito de cada un por esa terra que nos pertence, a Illa de Ons.

Non quero rematar sen facer referencia a experiencia destes anos como representante veciñal, anos nos que, xunto os demais membros da Directiva, comprobamos que, canto máis adversas sexan as circunstancias e canto maior o afán dalgúns "técnicos" por afastarnos dela, maior é a loita e o noso empeño en pelexar por ela. Por iso digo, que Ons é moito máis que unha porción de terra, é algo que conecta e que penetra no corazón da xente: **é un sentimento.**